

Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu, Duygusal Zekâ ve Umut Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

An Examination of the Relationship Between Perceived Helicopter Parenting, Emotional Intelligence and Hope Levels in Students Preparing for the University Entrance Exam

Şevval Bengisu ÇOLAK** ID
Lütfü ÇAKIR*** ID

Öz

Bu araştırmanın amacı, üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumu, duygusal zekâ düzeyleri ve umut düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ve regresyon analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Kolaylı örnekleme metodu ile 2024-2025 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Pendik ilçesinde bulunan bir lisede öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 614 öğrenci (375 kız, 239 erkek) oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Karakter Güçleri ve Erdemli Oluş Gençlik Envanteri (Umut Ölçeği) kullanılmıştır. Veriler SPSS 25 programında T-Testi, ANOVA ve Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; anne yanıtlarında cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmüştür. Kız öğrencilerin, 14-16 yaş grubu ve 9-10. sınıf öğrencilerinin daha yüksek puan aldığı sonucuna varılmıştır. Baba yanıtlarında ise cinsiyet, anne-baba medeni durumu, yaş ve sınıf düzeyi değişkenlerinde anlamlı

- * Bu çalışma, yazarın “Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu, Duygusal Zekâ ve Umut Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.
** Uzman, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi, bengicolak.1@gmail.com, ORCID: 0009-0003-1627-6490
*** Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, lcakir@ticaret.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3805-5168

Atıf için: Çolak, Ş. B., ve Çakır, L. (2026). Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu, duygusal zekâ ve umut düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 64(64), 450-473. <https://doi.org/10.15285/maruaeab.1900231>

Makale Gönderim Tarihi: 01.03.2026

Yayına Kabul Tarihi: 06.05.2026

Bu eser Creative Commons Atıf-Gayri Ticari
4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

farklılıklar bulunmuştur. Kız öğrenciler, anne-babası birlikte olanlar, 14-15 yaş grubu ve 9-10. sınıf öğrencilerinin daha yüksek puan aldığı görülmüştür. 9. sınıf öğrencileri, anne ve babası 41-50 yaş arasında olan katılımcıların daha yüksek duygusal zekâ puanı aldığı görülmüştür. 12. sınıf öğrencilerinin umut puanları daha yüksek çıkmıştır. Bulgular doğrultusunda, liselerde pozitif psikoloji temelli psikolojik destek sağlanması ve pozitif psikolojinin müfredata ders olarak eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: helikopter ebeveyn, duygusal zekâ, umut, pozitif psikoloji, lise öğrencileri.

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between perceived helicopter parenting, emotional intelligence, and hope levels among students preparing for the university entrance exam. The research employed a quantitative method with a relational survey model and regression analysis. The sample consisted of 614 students (375 female, 239 male) studying at a high school in Pendik, Istanbul, during the 2024–2025 academic year, selected through convenience sampling. Data were collected using the Personal Information Form, the Perceived Helicopter Parenting Scale, the Emotional Intelligence Scale, and the VIA Youth Inventory of Character Strengths. Analyses were conducted using SPSS 25 through t-test, ANOVA, and Pearson correlation. Findings revealed significant differences in maternal responses based on gender, age, and grade level, with higher scores among female students, those aged 14–16, and 9th–10th graders. In paternal responses, significant differences were found in gender, parental marital status, age, and grade, with higher scores among female students, those with married parents, ages 14–15, and 9th–10th graders. Additionally, 9th graders and students with parents aged 41–50 obtained higher emotional intelligence scores, while 12th graders reported higher levels of hope. Based on these findings, it is recommended that schools provide positive psychology-based counseling and integrate positive psychology into the curriculum.

Keywords: helicopter parenting, emotional intelligence, hope, positive psychology, high school students.

GİRİŞ

Genel tanımıyla aile; en az iki bireyden oluşan kan bağı ya da duygusal bir bağ ile birbirine bağlı olan, ortak sorumluluk, değer, hedef ve sosyal imkanlara sahip olan karşılıklı güven ve saygıya dayanan sosyal bir kurumdur. Birey var olduğu andan itibaren kendisini bir topluma ait hissetme ihtiyacı duyar ve bu ihtiyacını aile ile karşılar. Birey duygusal, fiziksel ve biyolojik olarak ilk burada biçimlenir aynı şekilde bireyin oluşturduğu kimlik de aile içerisindeki ortam ile şekillenir. Bunun sonucunda bireyin aile içerisinde kurduğu ilişki de toplum ile kuracağı ilişkisinin temelini oluşturur (Balcı, 2018). Bu yüzden ebeveyn tutumları oldukça önemlidir.

Toplumsal dönüşümler, ebeveynlik anlayışlarında da önemli değişimlere yol açmış; bu süreçte “helikopter ebeveynlik” gibi yeni tutum biçimleri ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımı benimseyen bireyler, 1946–1964 yılları arasında doğan “Bebek Patlaması” kuşağına mensuptur. Söz konusu kuşak, yaşadıkları dönemin toplumsal koşulları, deneyimleri ve birikimlerinin etkisiyle çocuklarının yaşamlarında daha belirgin ve aktif bir rol üstlenmeye yönelmiştir (Türk, 2008). Bu

tutum sosyoekonomik düzeyi yüksek ve genç kuşak ebeveynlerde daha sık gözlemlenmektedir (Geist ve Buchanan, 2014).

Helikopter ebeveynlik kavramı bir çocuğun annesini tanımlarken ‘Helikopter gibi sürekli tepemde dolaşıyor.’ ifadesiyle ortaya çıkmış bir kavramdır. Helikopter ebeveynlik literatürde ilk kez Haim Ginott’un 1969 yılında yayına geçmiş ‘Parents & Teenagers’ (Ebeveynler ve Gençler) adlı kitabında ulaşılmaktadır (Ganaprakasam vd., 2018). Bu kavram için kullanılan bazı kelimeler ise şunlardır; yoğun ebeveynlik, aşırı ebeveynlik, müdahaleci ebeveynlik ve yoğun destek (Eunjoo vd., 2019). Çocukların her zaman kontrol altında olduğu, hayatına ve gelişim aşamalarına gereğinden fazla müdahalede bulunulduğu, onların üstlenmesi gereken sorumlulukların üstlenildiği, bireysel ihtiyaçlarının ebeveynler tarafından karşılandığı, onların gelişim basamaklarında gerilemelere sebep olunduğu, sosyalleşmesine ve bireyselleşmesine engel olunduğu ebeveynlik tutumudur (Duygulu, 2018).

Bu dönemlerden ergenlik dönemi; bireyin yaşamında çocukluk ile yetişkinlik dönemlerini birbirine bağlayan bir geçiş dönemidir (Santrock, 2015). Bu süreçte ergenlerde büyük bir değişim yaşanmaktadır ve bu değişim sonucunda bazı ebeveynler çocuklarına karşı sert önlemler alıp onları standartlarına uydurmaya çalışabilmektedir (Santrock, 2014). Bazı ebeveynler ise çocuklarının bağımsız karar almasına destek sağlamaktadır (Atak, 2020). Bu süreçte çocuklarda duygusal değişimlerin olduğu açıkça görülmektedir. Ergenlik döneminde bireyin yaşadığı duygusal değişimler duygusal zekâ gelişimine verilen öneme fayda sağlayabilmektedir (Schilling, 2009).

Ergenlik dönemi insan yaşamında en kritik dönem olarak tanımlanabilmektedir (Türkel ve Dilmaç, 2019). Bu dönem kimlik kazanımı, özerklik kazanımı ve üretkenlik edinilmesi ile tamamlanan yetişkinliğe hazırlık dönemidir (Derman, 2008). Ergenliğin başlangıç yaşı birçok faktöre göre değişmektedir. Bunlar; cinsiyet, beslenme, sağlık ve iklim faktörleri olabilmektedir. Kızlar erkelerden daha önce ergenlik dönemine ait özellikleri gösterebilmektedir. Ülkemizdeki bireylerde ergenliğin başlama yaşı kızlar için 12 erkekler için ise 12-14 yaş arası olarak belirlenmiştir (Yavuzer, 2017). Bu süreçte bireyin ailesinin ergene olan korumacılığı azalmaya başlamakta, bireyin özgürlük isteği artmakta ve bireyin sorumluluk alma isteği artmaktadır. Birey ebeveynlerinden soyutlanarak onlardan ayrı bir kimlik geliştirmeye başlamakta ve akranlarıyla olan iletişim ve ilişkilerine daha fazla odaklanmaktadır. Bu aşamada ergenler duygusal dalgalanma, ebeveynlerle çatışma ve risk içeren davranışlarda bulunma eğilimi yaşamaktadırlar. Bu süreç “fırtına ve sıkıntı” dönemi olarak adlandırılmaktadır (Smith, 2017).

Pozitif psikolojide oldukça fazla çalışılan duygusal zekâ bireylerin kendi hayatlarının yönetimini ele alabilmesini, karşısına çıkan problemlere rağmen gittiği yolda devam edebilmesini ve bu süreçte kendini güdüleyebilmesini, amaçları doğrultusunda yaşadığı tatmini öteleyebilmesini, yaşadığı olumsuz olayları düşünmeyi reddedebilmesini, empati yapabilmesini ve umut besleyebilmesini sağlamaktadır (Goleman, 2020).

Duygusal zekâ zihinsel bir kabiliyettir. Birey duygulara sahip olurken duygularının anlamlarının da farkında olmaktadır. Bireyin duyguyu anlaması ve o duyguyu tanımlayabilmesi zekâsının bir göstergesidir (Epstein, 1999). Bu alanda John Mayer ve Peter Salovey tarafından

çıkartılan iki bilimsel makale ile ilk çalışmalara başlanmıştır. Mayer ve Salovey tarafından duygusal zekâ “duyguları anlayıp kullanarak düşünmeye yardımcı olmak, bilişsel ve duygusal gelişimi sağlayabilmek için duyguları düzenlemeyi öğrenmek” olarak tanımlanmaktadır (Mayer ve Salovey, 1997). Cooper ve Sawaf tarafından yazılan bir diğer kitap olan ‘Liderlikte Duygusal Zekâ’ adlı kitapta ise duygusal zekâ ‘duygunun gücü, anlama, insan dinamiği, sezgi ve uygulama becerisi’ olarak tanımlanmaktadır (Cooper ve Sawaf, 2003). Duygusal Zekâ Enstitüsü tarafından tanımlanan duygusal zekâ ise ‘bireyin kendi iç dünyası ile çevresi arasındaki uyumu sağlamak, bireyin kendinin ait olduğu yeri yaşamsal gerçeklikle ortaya çıkarması’ olarak tanımlanmaktadır (Eröz, 2013).

Duygusal zekâ ile de bağlantılı olan umut ele alındığında Snyder’ın umut teorisi akla gelmektedir (Bernardo, 2015). Bu kuramda belirlenen hedeflerin peşinden gitme motivasyonu ve o amaca ulaşmanın yolları umudu açıklamaktadır (Snyder, 2000; 2002; 2005).

Snyder vd. (1994), geliştirdikleri umut teorisindeki umut kavramını duyguları da içine alan bilişsel bir yapı olarak ele almaktadır. Umut kavramı iki alt bağlamda ele alınmakta olup bu kavramlar eylemlilik ve yollar olarak ikiye ayrılmaktadır. Umut, bireylerin belirledikleri hedef ile ilgili düşünceler ve bu düşünceler ötesinde var olan hedefleri takip etme kapasiteleri hakkında değerlendirme yapabilmektir. Hedefe giden yolları üretmek ve hedef için motivasyon bulmak kişinin kendisini değerlendirmesini kapsamaktadır (Snyder, 2002). Bireyin hedefe doğru gittiği yolları üretmesi ve hedefe doğru giderken harekete geçmek için yönlendiren düşünce türü olan umut üç kavramdan oluşmaktadır. Bunlar; hedefler, alternatif yollar düşünmek ve eyleyici düşüncedir (Snyder, 1994).

Hedefler; umut teorisinin temel yapı taşıdır (Snyder, 1994; Kierner, 2018). Hedefler bireyin kafasının içinde hayal ettiği ve istediği nesne, sonuç ve yaşantılardır. Bu yüzden bireyin belirlediği bir hedefini elde etmesi istenilen bir durumdur (Snyder, 1994). Bazı bireyler için zihinsel hedefler somut olsa bile hedeflerin zihindeki görüntüsü olmak zorunda değildir. Hedefin uzun veya kısa vadeli olması ne derece belirgin oldukları açısından farklılık göstermektedir. Belirsiz hedefler içinde umudun daha az barındığı bilinmektedir (Snyder, 2002). Bireyin belirsiz hedeflerinin olması motivasyon kaynağı bulmak açısından da zor olmaktadır (Snyder, 1994).

Lise öğrencileri ile gerçekleştirilen bu araştırma, üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu, duygusal zekâ ve umut düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Çalışmada üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu, duygusal zekâ ve umut düzeyleri arasındaki ilişki yaş, cinsiyet, sınıf, ebeveyn medeni durumu, anne yaşı, anne eğitim düzeyi, baba yaşı ve baba eğitim düzeyi durumu özellikleri açısından incelenmiştir.

Bu amaçla araştırmanın problemi;

- Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu, duygusal zekâ ve umut düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?

Alt Problemler:

- Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu, duygusal zekâ ve umut düzeyleri yaş ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu, duygusal zekâ – umut düzeyleri, sınıf ve ebeveynlerin medeni durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu, duygusal zekâ ve umut düzeyleri annenin/babanın yaşı ve eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada lisede öğrenim görmekte olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu, duygusal zekâ ve umut düzeyleri ile demografik değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli ve regresyon analizi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelinin amacı, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin sonucunu ortaya çıkarmaktır (Büyüköztürk, 2023). Bu yöntemin özellikleri ise; nicel verileri analiz etmek, değişkenler arası ilişkiyi analiz etmek ve büyük örneklem gruplarına ulaşmaktır. Nicel verileri analiz etmek; regresyon analizi, korelasyon analizi ve yapısal eşitlik modellemesidir. Değişkenler arası ilişkiyi analiz etmek, iki veya daha fazla değişkenler arasındaki korelasyonların incelenmesidir. Büyük örneklem grupları ise ortaya çıkan bulguların genelleştirilebilmesidir. Bu analizde anket, gözlem ve doküman analizi veri toplama yöntemi olarak kullanılmaktadır. İlişkisel tarama modelinde ortaya çıkan veriler korelasyon ve regresyon analizleri gibi teknikler kullanılarak analizler edilmektedir (Büyüköztürk, 2023).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini İstanbul ili Pendik ilçesinde bulunan lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2024-2025 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Pendik ilçesinde bulunan bir lisede öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde ulaşılabilirlik açısından kolaylı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Kolaylı örneklem yöntemi, araştırmacı kitle hakkında veri toplarken ulaşması en kolay ve hızlı bireyleri seçtiği bir örneklem yöntemidir. Buradaki örneklem araştırmacının seçtiği veya araştırmaya katılmayı kabul eden kitledir. Bu metodun en büyük artısı hem maliyetinin düşük olması hem de verileri toplama sürecinin hızlı olmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu araştırmaya 375 kız 239 erkek toplamda 614 lise öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgi tablosu

Yaş	N	%
14	111	8,07
15	220	35,83
16	152	24,76
17+	131	21,33
Cinsiyet	N	%
Kız	375	61,1
Erkek	239	38,9
Sınıf Düzeyi	N	%
9.sınıf	181	29,48
10.sınıf	216	35,18
11.sınıf	99	16,12
12.sınıf	118	19,22
Anne Baba Medeni Durum	N	%
Birlikte	583	94,95
Ayrı	31	5,05
Anne Yaş	N	%
30-40	183	29,80
41-50	369	60,10
51+	62	10,10
Anne Eğitim Durumu	N	%
İlköğretim	185	30,13
Lise	257	41,86
Lisans	130	21,16
Lisansüstü	42	6,84
Baba Yaş	N	%
30-40	63	10,26
41-50	397	64,65
51+	154	25,08
Baba Eğitim Durumu	N	%
İlköğretim	124	20,20
Lise	310	50,49
Lisans	132	21,50
Lisansüstü	48	7,81

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın etik ilkelerine uygun olması açısından, veri toplanacak bireylere yapılan çalışmanın amacı, süreci ve olabilecek riskler hakkında gerekli bilgiler verilmiş ve yazılı olarak Bilgilendirilmiş Onam Formu alınmıştır. Yapılan çalışmada, veri toplanacak bireylerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla Kişisel Bilgi Formu hazırlanmıştır. Algılanan helikopter ebeveyn tutumlarını ölçmek amacıyla geçerlilik ve güvenilirliği kanıtlanmış Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği, duygusal zekâlarını ölçmek amacıyla Duygusal Zekâ Ölçeği ve umut düzeylerini

ölçmek amacıyla Karakter Güçleri ve Erdemli Oluş Gençlik Envanteri (VIA Youth – Umut Ölçeği) kullanılmıştır. Bu veri toplama araçları sayesinde, yapılan çalışmanın amacına uygun olarak veriler toplanmış ve analizleri yapılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Çalışmada kullanılan kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla bu form oluşturulmuştur. Kişisel bilgi formunda; öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, sınıfı, anne baba medeni durumu, anne yaşı, anne eğitim düzeyi, baba yaşı, baba eğitim düzeyi soruları yer almaktadır.

Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği

Yılmaz (2019) tarafından geliştirilmiş, 13-45 yaş arası bireylerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumunu ölçmek için tasarlanmış bu ölçek güvenilir ve geçerli bir ölçme aracıdır. Bu ölçeğin 4 alt boyutu vardır. Etik ve ahlaki konularda helikopterlik, akademik/okul yaşamı konularında helikopterlik, temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik ve duygusal kişisel yaşam alanında helikopterlik olarak dörde ayrılır. Ölçekte 21 madde bulunmaktadır ve bu maddeler anne ve baba için ayrı puanlanacak şekilde tasarlanmıştır. Buradaki amaç hem anne hem de babanın tutumlarına dair ayrı ayrı bilgi alıp aralarındaki farklara göre verilere ulaşmaktır. Helikopter anne ve baba için iç tutarlılık katsayıları farklıdır. Anne 0.85 iken baba 0.83'tür. Maddeler dörtlü likert tipi bir ölçekle değerlendirilmektedir. Bunlar '4= Hep böyle davranır, 3= Çoğu zaman böyle davranır, 2= Arada sırada böyle davranır ve 1= Hiç böyle davranmaz' şeklinde sıralanmaktadır. Boyutların karşılaştırılması yapılırken her boyuttan elde edilen toplam puan o boyuta ait madde sayısına bölünmektedir. Ölçekten alınan toplam puan, ebeveynlerin helikopter ebeveynlikteki genel seviyelerini göstermektedir.

Duygusal Zekâ Ölçeği

Kayıhan ve Arslan (2016) tarafından geliştirilmiş olan ölçek ergenlik dönemindeki bireylerin duygusal zekâ düzeylerini ölçmek için tasarlanmıştır ve duygusal tanımlama/anlama, duygusal kolaylaştırma ve duygusal düzenleme olmak üzere 3 alt boyutu bulunmaktadır. Maddeler beşli likert tipi bir ölçekle değerlendirilmektedir. Bunlar '5=Tamamen katılıyorum, 4=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılmıyorum ve 1=Hiç katılmıyorum' şeklinde sıralanmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık, faktör analizi ve madde çalışmaları sürdürülmüştür. Güvenilirlik analizi yapılmıştır ve sonucunda Cronbach katsayı.83 bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi yapıldığında ölçeğin 3 boyutunun Türk örneklemine uygun olduğu görülmüştür bulunmuştur ($\chi^2=399.55$, $df=167$, $RMSEA=.075$, $NNFI=.90$, $CFI=.91$, $IFI=.91$, $SRMR=.080$, $GFI=.86$). Bu çalışmanın sonucunda ölçeğin geçerliliği ve güvenilirliği kabul edilmiştir. Araştırmada Cronbach Alfa katsayısı toplam puan 0.805, duygusal tanımlama/anlam alt boyutu 0.707, duygusal düzenleme alt boyutu 0.787 ve duygusal kolaylaştırma alt boyutu 0.540 bulunmuştur. Bu katsayıların $0.40 < R^2 < 0.60$

değerlerinden düşük olduğu kabul edilmiştir ve bundan dolayı duygusal kolaylaştırma alt boyutu düşük güvenilirlik sağlamıştır, analizlere dahil edilmemiştir (Kayıhan ve Arslan, 2016).

Karakter Güçleri ve Erdemli Oluş Gençlik Envanteri (VIA – Youth)

Bu envanter 6 erdem ve 24 karakter gücünden oluşan 197 maddelik bir ölçektir ve Park ve Peterson (2006) tarafından geliştirilmiştir. Maddeler beşli likert tipi bir ölçekle değerlendirilmektedir. Bunlar “5=Bana tamamen uyuyor, 4=Bana çoğunlukla uyuyor, 3=Bana kısmen uyuyor, 2=Bana kısmen uyuyor ve 1= Bana hiç uymuyor” şeklinde sıralanmaktadır. 24 alt ölçek bulunmaktadır. Türkçe versiyonunu Kabakçı, Ergene ve Doğan (2019) tarafından uyarlanmıştır. Amacı gençlerin karakter güçlerini değerlendirmektir. Buradaki karakter güçlerinden umudun yaşam doyumu, öznel iyi oluşu, akademik başarıyı ve okul yaşantısını etkilediği vurgulanmıştır. Aynı zamanda umudun, iyileşme sürecinde ve depresyonda da faydalı bir karakter gücü olduğu söylenebilmektedir. (Kabakçı, Ergene ve Doğan, 2019). 197 maddelik ölçeğin içinden umut için kullanılan madde sayısı 8’dir.

Verilerin Analizi

Toplanan verilerin SPSS istatistik yazılım programı 25.0 versiyonu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sorularının analizleri yapılmadan hemen önce elde edilen verilerin basıklık çarpıklık katsayılarına bakılmıştır ve sınanmıştır. Normallik için çarpıklık ve basıklık katsayılarının incelenmesi, betimsel istatistik, T – Testi, ANOVA ve Pearson korelasyon testleri çalışma kapsamında uygulanan testlerdir. Pearson korelasyon testi, iki sürekli değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi ölçmek için kullanılmaktadır. Bu test, değişkenlerin her birinin normal dağılım göstermesi ve ilişki düzeyinin doğrusal olması gerektiğini savunmaktadır (Dancey ve Reidy, 2017). Korelasyon katsayısı, – 1 ile +1 arasında bir değer alır; bu değer ilişkinin yönünü ve gücünü ifade eder. Katsayının pozitif olması değişken arasında pozitif bir ilişkiyi gösterirken, negatif olması ters bir ilişkiyi göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2019).

T testi ise iki ayrı grup arasındaki ortalama alınmakta, bunların aralarındaki fark tespit edilmekte ve aralarında anlamlı bir farkın olup olmadığına bakılmaktadır. Tek örneklem t testi, var olan bir örneklemin ortalaması ile belirli bir değer arasında farkın var olup olmadığını test etmektedir (Büyüköztürk, 2023). ANOVA (Varyans Analizi), üç veya daha üstü gruplar arasındaki anlamlı farklılığın var olup olmadığını test eden analiz yöntemidir. Amacı ise, bu grupların ortalamaları alındığında aralarındaki farkı belirlemektir. Deneysel ve ilişkisel araştırmalarda kullanılan bu yöntem gruplar arasındaki etkileri karşılaştırmak için tercih edilmektedir. ANOVA testinde toplam varyans; gruplar arası (hata dışı) varyans ve gruplar içi (hata) varyans olarak ikiye ayrılmaktadır. Gruplar arası varyans, var olan grupların alınan ortalamalarının genel ortalamadan sapmasını göstermektedir. Gruplar içi varyans ise var olan her grubun kendi içindeki bireysel farklılıkları göstermektedir (Büyüköztürk, 2023).

Verilerin Geçerlik-Güvenirlik Çalışmaları

Bu araştırmada kullanılan ölçme araçlarının geçerlik ve güvenilirlik özellikleri hem ölçeklerin geliştirildiği ve Türkçeye uyarlandığı çalışmalardaki bulgular hem de mevcut araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırmada kullanılan Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeğinin Yılmaz (2019) tarafından geliştirilen formunun iç tutarlılık katsayılarının anne formu için .85, baba formu için ise .83 olduğu belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan Duygusal Zekâ Ölçeğinin Kayıhan ve Arslan (2016) tarafından geliştirilen formunda, ölçeğin toplam Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .83 olarak rapor edilmiştir. Ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır: duygusal tanımlama/anlama, duygusal kolaylaştırma ve duygusal düzenleme. Araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı toplam puan için .805, duygusal tanımlama/anlama alt boyutu için .707, duygusal düzenleme alt boyutu için .787 ve duygusal kolaylaştırma alt boyutu için .540 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen diğer güvenilirlik katsayıları ölçeğin yeterli düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Araştırmada umut düzeyini ölçmek amacıyla kullanılan Karakter Güçleri ve Erdemli Oluş Gençlik Envanteri (VIA-Youth)'nin Türkçe uyarlaması Kabakçı, Ergene ve Doğan (2019) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğinin doğrulayıcı faktör analizi ile test edildiği ve geçerli bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir. Bu envanterde umut karakter gücü, ilgili alt boyuttaki maddeler aracılığıyla ölçülmekte olup, umut alt boyutunun gençlerin psikolojik iyi oluşu ve akademik uyumu ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Ölçeğin Türkçe formunun güvenilirlik katsayılarının kabul edilebilir düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Bu araştırmada ayrıca veri setinin analizlere uygunluğunu değerlendirmek amacıyla normallik varsayımı incelenmiştir. Normallik varsayımının değerlendirilmesinde çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiş ve elde edilen değerlerin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda parametrik testlerin uygulanmasının uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının literatürde rapor edilen geçerlik ve güvenilirlik bulguları ile bu çalışma kapsamında elde edilen güvenilirlik katsayıları birlikte değerlendirildiğinde, araçların geçerli ve güvenilir olduğu ve araştırmanın amacı doğrultusunda kullanılabileceği görülmektedir. Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışma İstanbul Ticaret Üniversitesi Etik Kurulu'nun onayı ile yürütülmüştür (Tarih: 05.12.2024 tarihi, Sayı: E-65836846-044 – 339419).

BULGULAR

Yaş Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Araştırmada ölçeklere göre farklılıkları belirlemek için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Yaş değişkenine göre farkları gösteren ANOVA tablosu

		Sıralar Toplamı	Sd	Sıralar Ortalaması	F	p
AHETÖ	Grup içi	1712,855	3	570,952	5,172	,002*
ANNE	Gruplar arası	67343,336	610	110,399		
	Toplam	69056,191	613			
AHETÖ	Grup içi	874,967	3	291,656	3,726	,011*
BABA	Gruplar arası	47746,114	610	78,272		
	Toplam	48621,081	613			
DZÖ	Grup içi	111,274	3	37,091	1,289	,277
	Gruplar arası	17555,574	610	28,780		
	Toplam	17666,849	613			
UÖ	Grup içi	131,375	3	43,792	2,076	,102
	Gruplar arası	12867,493	610	21,094		
	Toplam	12998,868	613			

Tablo 2 incelendiğinde, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Umut Ölçeğinin yaş değişkenine göre farkları gösteren ANOVA analizi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği anne puanlarında yaş değişkeni 14 ile 17+ arası olan katılımcılar arasında yaşı 14 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. 15 ile 17+ arası olan katılımcılar arasında yaşı 15 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. 16 ile 17+ arası olan katılımcılar arasında yaşı 16 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği baba puanlarında yaş değişkeni 14 ile 16 arası olan katılımcılar arasında yaşı 14 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. 14 ile 17+ arası olan katılımcılar arasından yaşı 14 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. 15 ile 17+ arası olan katılımcılar arasından yaşı 15 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Cinsiyet Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre sonuçların belirlenebilmesi T-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Cinsiyet değişkenine göre farkları gösteren T-testi tablosu

		N	Ortalama	Standart Sapma	t	Sd	p
AHETÖANNE	Kız	375	45,3520	10,76034		6112	,001*
	Erkek	239	49,0293	9,99554	4,244		
AHETÖBABA	Kız	375	45,3520	8,82996		612	,001*
	Erkek	239	49,0293	8,69349	4,374		
DZÖ	Kız	375	45,3520	4,90452	5,059	446,462	,001*
	Erkek	239	49,0293	5,78374			
UÖ	Kız	375	45,3520	4,62672	,243	612	,808
	Erkek	239	49,0293	4,57963			

Tablo 3 incelendiğinde, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Umut Ölçeğinin cinsiyet değişkenine göre farkı gösteren T-testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği anne, algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği baba ve duygusal zekâ ölçeği puanlarında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu fark ise algılanan helikopter ebeveyn tutumu ölçeği anne ve baba için kız cinsiyeti açısından yüksek puanlıken, duygusal zekâ ölçeğinde erkek cinsiyeti açısından yüksek puanlıdır.

Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Araştırmada sınıf düzeyi değişkenine göre farklılıkları belirlemek için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Sınıf düzeyi değişkenine göre farkları gösteren ANOVA tablosu

		Sıralar Toplamı	Sd	Sıralar Ortalaması	F	p
AHETÖ	Grup içi	1279,806	3	426,602	3,839	,010*
ANNE	Gruplar arası	67776,385	610	111,109		
	Toplam	69056,191	613			
AHETÖ	Grup içi	1113,741	3	371,247	4,767	,003*
BABA	Gruplar arası	47507,340	610	77,881		
	Toplam	48621,081	613			
DZÖ	Grup içi	264,105	3	88,035	3,086	,027*
	Gruplar arası	17402,744	610	28,529		
	Toplam	17666,849	613			
UÖ	Grup içi	204,925	3	68,308	3,257	,021*
	Gruplar arası	12793,943	610	20,974		
	Toplam	12998,868	613			

Tablo 4 incelendiğinde, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Umut Ölçeğinin sınıf düzeyi değişkenine göre farkı gösteren ANOVA analizi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği annenin puanlarında sınıf düzeyi 9 ile 11 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 9 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi 9 ile 12 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 9 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi 10 ile 12 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 10 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği baba puanlarında sınıf düzeyi 9 ile 11 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 9 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi 9 ile 12 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 9 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi 10 ile 11 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 10 olan katılımcı açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Duygusal Zekâ Ölçeği puanlarında sınıf düzeyi 9 ile 10 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 9 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Umut Ölçeği puanlarında sınıf düzeyi 9 ile 12 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 12 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit

edilmiştir. Sınıf düzeyi 10 ile 12 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 12 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Anne Baba Medeni Durum Değişkenine Göre Farkları Bulgular

Araştırmada anne baba medeni durum değişkenine göre sonuçların belirlenebilmesi T-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Anne baba medeni durum değişkenine göre farkları gösteren T-testi tablosu

		N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik Derecesi	p
AHETÖANNE	Birlikte	583	46,9348	10,50785	1,333	32,376	,192
	Ayrı	31	43,9355	12,28803			
AHETÖBABA	Birlikte	583	40,2024	8,85839	3,942	612	,001*
	Ayrı	31	33,8065	7,63072			
DZÖ	Birlikte	583	39,5146	5,36497	,944	612	,346
	Ayrı	31	38,5806	5,44533			
UÖ	Birlikte	583	25,9571	4,58069	-1,344	612	,180
	Ayrı	31	27,0968	4,99570			

Tablo 5 incelendiğinde, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Umut Ölçeğinin ebeveyn medeni durum değişkenine göre farkı gösteren T-testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre yalnızca Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu ölçeğinin baba puanında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu fark ise anne babası birlikte olanlar açısından yüksek puanlıdır.

Anne Yaş Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Araştırmada anne yaş değişkenine göre farklılıkları belirlemek için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Anne yaş değişkenine göre farkları gösteren ANOVA tablosu

		Sıralar Toplamı	Sd	Sıralar Ortalaması	F	p
AHETÖ ANNE	Grup içi	279,990	2	139,995	1,244	,289
	Gruplar arası	68776,200	611	112,563		
	Toplam	69056,191	613			
AHETÖ BABA	Grup içi	369,169	2	184,584	2,337	,097
	Gruplar arası	48251,913	611	78,972		
	Toplam	48621,081	613			
DZÖ	Grup içi	227,169	2	113,585	3,979	,019*
	Gruplar arası	17439,679	611	28,543		
	Toplam	17666,849	613			

UÖ	Grup içi	66,721	2	33,360	1,576	,208
	Gruplar arası	12932,148	611	21,166		
	Toplam	12998,868	613			

Tablo 6 incelendiğinde Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Umut Ölçeğinin anne yaş değişkenine göre farkı gösteren ANOVA analizi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre Duygusal Zekâ Ölçeği puanlarında anne yaşı 30-40 yaş aralığındaki ebeveynler ile 51 yaş üzerindeki ebeveynler arasında anne yaşı 30-40 yaş arası olan ebeveynler açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Anne yaşı 41-50 yaş aralığındaki ebeveynler ile 51 yaş ve üzeri ebeveynler arasında anne yaşı 41-50 yaş arası olan ebeveynler açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Araştırmada anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılıkları belirlemek için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Anne eğitim durumu değişkenine göre farkları gösteren ANOVA tablosu

		Sıralar Toplamı	Sd	Sıralar Ortalaması	F	p
AHETÖ ANNE	Grup içi	85,426	3	28,475	,252	,860
	Gruplar arası	68970,764	610	113,067		
	Toplam	69056,191	613			
AHETÖ BABA	Grup içi	92,318	3	30,773	,387	,763
	Gruplar arası	48528,763	610	79,555		
	Toplam	48621,081	613			
DZÖ	Grup içi	38,833	3	12,944	,448	,719
	Gruplar arası	17628,016	610	28,898		
	Toplam	17666,849	613			
UÖ	Grup içi	24,578	3	8,193	,385	,764
	Gruplar arası	12974,290	610	21,269		
	Toplam	12998,868	613			

Tablo 7 incelendiğinde, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Umut Ölçeğinin anne eğitim durumu değişkenine göre farkı gösteren ANOVA sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre hiçbirisi için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Baba Yaş Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Araştırmada baba yaş değişkenine göre farklılıkları belirlemek için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Baba yaş değişkenine göre farkları gösteren ANOVA tablosu

		Sıralar Toplamı	Sd	Sıralar Ortalaması	F	p
AHETÖ ANNE	Grup içi	523,644	2	261,822	2,334	,098
	Gruplar arası	68532,547	611	112,165		
	Toplam	69056,191	613			
AHETÖ BABA	Grup içi	56,284	2	28,142	,354	,702
	Gruplar arası	48564,798	611	79,484		
	Toplam	48621,081	613			
DZÖ	Grup içi	172,370	2	86,185	3,010	,050*
	Gruplar arası	17494,479	611	28,633		
	Toplam	17666,849	613			
UÖ	Grup içi	52,814	2	26,407	1,246	,288
	Gruplar arası	12946,054	611	21,188		
	Toplam	12998,868	613			

Tablo 8 incelendiğinde, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Umut Ölçeğinin baba yaş değişkenine göre farkı gösteren ANOVA analizi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre Duygusal Zekâ Ölçeği puanlarında baba yaşı 41-50 yaş aralığındaki ebeveynler ile 51 yaş ve üzeri ebeveynler arasında baba yaşı 41-50 yaş arası olan ebeveynler açısından anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Araştırmada baba eğitim düzeyi değişkenine göre farklılıkları belirlemek için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Baba eğitim durumu değişkenine göre farkları gösteren ANOVA tablosu

		Sıralar Toplamı	Sd	Sıralar Ortalaması	F	p
AHETÖ ANNE	Grup içi	316,937	3	105,646	,938	,422
	Gruplar arası	68739,254	610	112,687		
	Toplam	69056,191	613			
AHETÖ BABA	Grup içi	240,167	3	80,056	1,009	,388
	Gruplar arası	48380,914	610	79,313		
	Toplam	48621,081	613			
DZÖ	Grup içi	122,107	3	40,702	1,415	,237
	Gruplar arası	17544,741	610	28,762		
	Toplam	17666,849	613			
UÖ	Grup içi	23,601	3	7,867	,370	,775
	Gruplar arası	12975,267	610	21,271		
	Toplam	12998,868	613			

Tablo 9 incelendiğinde, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Umut Ölçeğinin baba eğitim durumu değişkenine göre farkı gösteren ANOVA sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre hiçbiri için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Korelasyon

Araştırmada ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Korelasyon tablosu

		AHETÖ ANNE	AHETÖ BABA	DZÖ	UÖ
AHETÖANNE	Pearson Korelasyon	1			
	Anlamlılık (2 yönlü)				
	N	614			
AHETÖBABA	Pearson Korelasyon	,584**	1		
	Anlamlılık (2 yönlü)	,000*			
	N	614	614		
DZÖ	Pearson Korelasyon	,089*	,124**	1	
	Anlamlılık (2 yönlü)	,028*	,002*		
	N	614	614	614	
UÖ	Pearson Korelasyon	,044	,050	,266**	1
	Anlamlılık (2 yönlü)	,273	,220	,000*	
	N	614	614	614	614

Tablo 10 incelendiğinde Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Ölçeği, Duygusal Zekâ Ölçeği ve Umut Ölçeğinin arasındaki ilişkiyi gösteren Pearson korelasyon testi sonuçları görülmektedir. Sonuçlara bakıldığında, algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeğine göre anne için verilen yanıtlar ile baba için verilen yanıtlar arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durum, bireylerin annelerinden ve babalarından algıladıkları helikopter ebeveynlik tutumlarının birbirini anlamlı biçimde yordadığını göstermektedir. Algılanan helikopter ebeveyn tutumu ölçeği anne yanıtları ile duygusal zekâ ölçeği arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bulgu, bireyin annesinden daha yüksek düzeyde helikopter ebeveynlik algılamasının, duygusal zekâ düzeyinde hafif bir artışla birlikte görülebildiği sonucunu ortaya koymaktadır. Algılanan helikopter ebeveyn tutumu ölçeği baba yanıtları ile duygusal zekâ ölçeği arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durum, babadan algılanan helikopter ebeveynlik arttıkça bireylerin duygusal zekâ düzeyinde küçük bir artışın meydana geldiğini göstermektedir. Duygusal zekâ ölçeği ve umut ölçeği arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bireyin duygusal zekâ düzeyi arttıkça umut düzeyinin de arttığı görülmektedir. Algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ile umut ölçeği arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu bulgu, bireylerin ebeveynlerinden algıladıkları helikopter tutumlarının umut düzeyleriyle doğrudan ilişkili olmadığını göstermektedir.

Regresyon

Araştırmada ölçeklerin birbirini ne kadar etkilediğini belirlemek için regresyon testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Regresyon tablosu

Model	B	Std. Hata	β	t	p
Sabit	16,618	1,527		10,880	,000*
AhetAnneTop	,007	,021	,017	,349	,727
AhetBabaTop	,004	,025	,007	,146	,884
DZÖTOP	,226	,034	,263	6,691	,000*
R= ,266 R ² _{adj} = ,071					
F _(3,610) = 307,647 p= <,001*					

Tablo 11 incelendiğinde Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu ve Duygusal Zekâ değişkenlerinin Umut düzeyini ne ölçüde yordadığının sonuçları görülmektedir. Sonuçlara bakıldığında Duygusal zekâ değişkeninin Umut üzerinde anlamlı ve pozitif bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Sonuç olarak Duygusal Zekâ arttıkça bireyin Umut düzeyi de artmaktadır. Bunun aksine Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Anne ve Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu Baba değişkenlerinin anlamlı bir katkı oluşturduğu görülmemektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmanın sonuçlarına bakıldığında; bireylerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bağlamda helikopter anne tutumuna göre farkların 14,15 ve 16 yaşlarda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu açıdan bakıldığında 14-17+ yaş arasında bireylerden 14 yaşında olan bireylerin, 15-17+ yaş arasında bireylerden 15 yaşında olan bireylerin ve 16-17+ yaş arasında bireylerden 16 yaşında olan bireylerin annelerini daha fazla helikopter ebeveyn olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Helikopter baba tutumuna göre farkların 14 ve 15 yaşlarda olduğu görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında 14-17+ yaş arasından bireylerden 14 yaşında olan bireylerin ve 15-17+ yaş arası bireylerden 15 yaşında olan bireylerin babalarını daha fazla helikopter ebeveyn olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bireylerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bağlamda kızlar erkeklere göre daha fazla hem anne hem de babalarının tutumlarını helikopter tutum olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Şahin Kızılkaya (2024), yaptığı yüksek lisans tezi sonucunda öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erkek öğrencilerin annelerini kızlara oranla daha fazla helikopter ebeveyn olarak algıladıkları ve iki cinsiyetin de babalarını helikopter ebeveyn olarak algılamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Özbek (2022), yaptığı yüksek lisans tezi sonucunda bireylerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erkek katılımcılar kız

katılımcılara göre hem anne hem de babalarının tutumlarını helikopter tutum olarak algılamakta oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yılmaz (2020) yaptığı çalışmada annelerin helikopter ebeveyn tutumuna daha çok yatkın oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bradley-Geist ve Olson-Buchanan (2014), yaptıkları bir çalışmada ise ebeveynler tarafından çocuklara gösterilen aşırı ilginin kız çocukları üzerinde yoğunlaştığı belirtilmiştir. Literatüre bakıldığında ise var olan bilgiler ikiye ayrılmaktadır. Ebeveynler bir yandan kız çocuklarına daha fazla ilgi gösterirken diğer yandan ise erkek çocuklarının üstünde baskılarının daha fazla olduğu ve erkek çocuklarının sorumluluklarını daha fazla üstlendikleri görülmektedir.

Bireylerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bağlamda helikopter anne tutumuna göre farkların 9 ve 10. sınıfta olduğu görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında sınıf düzeyi 9 ile 11 arası olan bireyler arasında sınıf düzeyi 9 olan bireylerin, 9 ile 12 arası olan bireyler arasında sınıf düzeyi 9 olan bireylerin ve 10 ile 12 arası olan bireyler arasında sınıf düzeyi 10 olan bireylerin annelerini daha fazla helikopter ebeveyn olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Helikopter baba tutumuna göre farkların 9 ve 10. Sınıfta olduğu görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında sınıf düzeyi 9 ile 11 arası olan bireyler arasında sınıf düzeyi 9 olan bireylerin, 9 ile 12 arası olan bireyler arasında sınıf düzeyi 9 olan bireylerin ve sınıf düzeyi 10 ile 11 arası olan bireyler arasında sınıf düzeyi 10 olan bireylerin babalarını daha fazla helikopter ebeveyn olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmayı destekler nitelikte Özel ve Zelyurt (2016) ve yaptığı çalışmada 9. sınıf olan öğrencilerin annelerini daha fazla helikopter ebeveyn olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara baktığımızda ergenlik dönemindeki bireylerin yaşı azaldıkça algılanan helikopter ebeveyn tutumları artmakta buna eş değer olarak sınıf düzeyi azaldıkça da algılanan helikopter ebeveyn tutumları da artmaktadır. Bu sonuçlar birbirlerine paralel gitmektedir. Buradan ebeveynlerin liseye yeni başlamış çocukları üzerindeki akademik kaygılarını onlara helikopter ebeveynlik yaparak yansıttıkları düşünülebilir. Şahin Kızılkaya (2024), yaptığı çalışmada ise algılanan helikopter ebeveyn tutumu ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bireylerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu baba yanıtları anne baba medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bağlamda anne babası birlikte olan bireylerin babalarını daha fazla helikopter ebeveyn olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Özbek (2022), yaptığı çalışmada bireylerin algılanan helikopter ebeveyn tutumu ve anne baba medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bireylerde var olan duygusal zekâ cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bağlamda erkeklerin kızlara göre daha fazla duygusal zekâyâ sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmayı destekler nitelikte olan Ain, Münih ve Suneel (2021), yaptıkları çalışmada erkeklerin kızlara göre daha fazla duygusal zekâyâ sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Sa vd. (2019), yaptıkları çalışmada erkeklerin kızlara göre daha fazla duygusal zekâyâ sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bakan ve Güler (2017), yaptıkları çalışmada erkeklerin kızlara göre daha fazla duygusal zekâyâ sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Gültekin (2024), yaptığı çalışmada erkeklerin kızlara göre duygusal zekâlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Taşkırmaz (2020), yaptığı çalışmada ise kızların erkeklere göre daha fazla duygusal zekâyâ sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Literatür

incelendiğinde cinsiyet kavramı duygusal zekâ çerçevesinde ikiye ayrılmaktadır. Kızların sosyal çevreyle olan ilişkisi erkeklere göre daha iyi olduğu görülmektedir. Bundan yola çıkıldığında birey ne kadar çok sosyalleşirse diğer bireylerle daha iyi empati kurabilir ve daha fazla onları anlayabilir. Bu bakımdan kızların duygusal zekâlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu düşünülebilir. Ancak erkeklerin ise duygusal kontrollerinin daha iyi olduğu sonucuna dayanırsak duygusal zekâlarının kızlara göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Bireylerde var olan duygusal zekâ anne yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bağlamda anne yaşı küçük olan bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde bu değişkenle ilgili bir çalışmaya ulaşılmamıştır. Burada yaşı küçük olan ebeveynlerin kendi duygu ve davranışlarını anlayıp karşısındaki bireyin de duygu ve davranışlarını daha iyi tanıyabileceği düşünülmüştür. Ebeveynin bireyde duygusal zekaya etkisinin anlamlı olmasından dolayı yaşı küçük olan anneye sahip bireyin duygusal zekasının yüksek olması öngörülmüştür.

Bireylerde var olan duygusal zekâ baba yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bağlamda 41-50 yaş arası olan babalarının 51 yaş ve üzeri olan babalardan daha yüksek puan aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda yaşı daha düşük babası olan çocukların duygusal zekâlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde bu değişkenle ilgili bir çalışmaya ulaşılmamıştır. Burada yaşı küçük olan ebeveynlerin kendi duygu ve davranışlarını anlayıp karşısındaki bireyin de duygu ve davranışlarını daha iyi tanıyabileceği düşünülmüştür. Ebeveynin bireyde duygusal zekaya etkisinin anlamlı olmasından dolayı yaşı küçük olan babaya sahip bireyin duygusal zekasının yüksek olması öngörülmüştür.

Bireyin umudu sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bağlamda sınıf düzeyi 9 ile 12 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 12 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi 10 ile 12 arası olan katılımcılar arasında sınıf düzeyi 12 olan katılımcılar açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Yani sınıf düzeyi yükseldikçe duygusal zekânın da yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Tarhan (2023), yaptığı çalışmada ise tam tersi olarak sınıf düzeyi düştükçe umudun arttığı sonucuna ulaşmıştır. Bireyin yaşı arttıkça hayata karşı hedefleri, amaçları ve istekleri daha çok arttığından dolayı bu isteklerine bağlı olarak umut etme düzeylerinin de artacağı düşünülebilir.

Algılanan helikopter ebeveyn tutumu ölçeği, duygusal zekâ ölçeği ve umut ölçeği arasındaki ilişkiye bakıldığında; algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeğine göre anne için verilen yanıtlar ile baba için verilen yanıtlar arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu anne ve baba tutumlarının birbirini anlamlı biçimde yordadığını gösterir. Algılanan helikopter ebeveyn tutumu ölçeği anne yanıtları ile duygusal zekâ ölçeği arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu anneden algılanan tutumun arttıkça duygusal zekâda da hafif bir artış olduğunu gösterir. Algılanan helikopter ebeveyn tutumu ölçeği baba yanıtları ile duygusal zekâ ölçeği arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu babadan algılanan tutumun arttıkça duygusal zekâda da hafif bir artış olduğunu gösterir. Duygusal zekâ ölçeği ve umut ölçeği arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu duygusal

zekâ arttıkça umut düzeyinin de artacağı gösterir. Algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği ve umut ölçeği arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu ebeveyn tutumları ile umut arasında anlamlı bir korelasyon olmadığını gösterir.

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak araştırmacılara yönelik şu öneriler sunulabilir:

1. Helikopter ebeveynlik farkındalık programlarının etkililiğini inceleyen deneysel ve yarı deneysel çalışmalar tasarlanabilir. Özellikle ebeveynlere verilen eğitimlerin öğrencilerin duygusal zekâ ve umut düzeyleri üzerindeki kısa ve uzun vadeli etkileri karşılaştırmalı olarak analiz edilebilir.
2. Dijital ortamda sunulan ebeveyn eğitimlerinin (online modüller) etkililiği üzerine karma yöntemli araştırmalar yapılabilir. Bu kapsamda, nicel veriler (ölçekler) ile nitel veriler (görüşmeler) birlikte kullanılarak ebeveyn tutumlarındaki değişim derinlemesine incelenebilir.
3. Helikopter ebeveynlik ile öğrencilerin psikososyal değişkenleri (duygusal zekâ, umut, öz yeterlik, karar verme becerileri vb.) arasındaki ilişkileri inceleyen yapısal eşitlik modellemeleri (SEM) geliştirilebilir.
4. Mentorluk ve rol model uygulamalarının öğrencilerin umut düzeyleri ve mesleki yönelimleri üzerindeki etkisini inceleyen nitel ve nicel çalışmalar tasarlanabilir.

Araştırma kapsamında uygulayıcılara yönelik öneriler aşağıdaki gibidir:

1. Online eğitim modülleri: Ergenlik dönemindeki öğrencilerin velilerinin helikopter ebeveynlik kapsamında bilinçlenmesi için dijital platformlarında ebeveyn eğitim programları geliştirilebilir. Bu kapsamda bireylere helikopter ebeveynliği zararları anlatılabilir.
2. Ebeveyn seminerleri: Anne baba yaşı ile duygusal zekâ arasında ilişki olduğu görülmektedir. Bundan sebeple liselerde ebeveynlere yönelik 'duygusal farkındalık ve ebeveynlik' seminerleri verilebilir.
3. Aile destek merkezlerine 'helikopter ebeveynlik farkındalık ve eğitim' programları açılabilir.
4. Liselerde psikoloji derslerinin içeriğine duygusal zekâ temelinde ders içerikleri entegre edilebilir ve rehberlik saatlerinde öğrencilere duygusal farkındalık, duygusal zekâ ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu çalışma sırasında oluşturulan veya analiz edilen veriler, talep üzerine yazarlardan temin edilebilir.

Dil ve Yazım Denetimi için Yapay Zekâ Kullanımı: Yazarlar, çalışmada yapay zekâ kullanım durumunu %0 olarak beyan etmelidir.

Etik Beyan: Bu araştırma, İstanbul Ticaret Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu tarafından 05.12.2024 tarihli ve E-65836846.044.339419 sayılı karar ile etik kurul izni kapsamında yürütülmüştür.

Kaynakça

- Ain, N. U., Munir, M. ve Suneel, I. (2021). Role of emotional intelligence and grit in life satisfaction. *Heliyon*, 7(4).
- Atak, H. (2020). *Yaşamda yeni bir evre: Beliren yetişkinlik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bakan, İ. ve Güler, B. (2017). Duygusal zekânın, yaşam doyumu ve akademik başarıya etkileri ve demografik özellikler bağlamında algı farklılıkları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 19(33), 1-11.
- Balcı, B. (2018). *Lise öğrencilerinde algılanan anne-baba tutumunun beden algısı üzerindeki etkisinde biriciklik algısının aracılık rolü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bradley-Geist, J. & Olson-Buchanan J. (2014). Helicopter parents: An examination of the correlates of over-parenting of college students. *Education Training*, 56(4), 314-328. <https://doi.org/10.1108/ET-10-2012-0096>
- Bernardo, A. B. (2015). Hope in early adolescence: Measuring internal and external locus of – hope. *Child Indicators Research*, 8(3), 699-715. <https://doi.org/10.1007/s12187.014.9254-6>
- Büyükoztürk, Ş. (2023). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. İstanbul: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cooper, R. K. & Sawaf, A. (2003). *Liderlikte duygusal zekâ, yönetim ve organizasyonlarda duygusal zekâ* (B. Sancar ve Z. B. Ayman, Çev.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dancey, C. P. & Reidy, J. (2017). *Statistics without maths for psychology*. UK: Pearson.
- Derman, O. (2008). Ergenlerde psikososyal gelişim. *Adolesan Sağlığı II* (ss.19-21). İstanbul: Yayın İndeksi.
- Duygulu, S. (2018). *Yeni nesil ebeveynlik ve helikopter aileler*. İstanbul: Destek Yayınları.
- Epstein, R. (1999). The key to our emotions. *Psychology Today*, 32, 4.
- Eröz, S. S. (2013). Örgütlerde duygusal zekâ. *Bahkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(29), 213-242.
- Eunjoo J. vd., (2019). Relationships among helicopter parenting, self-efficacy, and academic outcome in american and South Korean college students. *Journal of Family Issues*, 40(18) 2849-2870.
- Ganaprakasam, C., Davaidass, K.S. & Muniandy, S.C. (2018). Helicopter parenting and psychological consequences among adolescent. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 8(6), 378 – 382.
- Goleman, D. (2020). *Duygusal zekâ neden IQ'dan daha önemlidir?* (Yüksel, B. S., Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Gültekin, F. (2024). *Çocukluktaki ebeveyn tutumlarının duygusal zekâ gelişimine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Kabakcı, O. F., Ergene, T. ve Dogan, N. (2019). Character strengths in Turkey: Initial adaptation study of values in action inventory of strengths for youth (VIA-Youth) and life satisfaction in young people. *International Journal of Educational Methodology*, 5(3), 489-501. <https://doi.org/10.12973/ijem.5.3.489>
- Kayhan, Ş. N., ve Arslan, S. (2016). Emotional intelligence scale: A study of scale adaptation. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimler Dergisi*, (7), 137 – 145. DOI: <https://doi.org/10.16947/fsmia.238934>
- Kierner, A. (2018). Expatriated dual-career partners: hope and disillusionment. *Journal of Global Mobility*, 6(3–4), 244–257. <https://doi.org/10.1108/JGM-02-2018-0011>
- Mayer, J. D. & Salovey, P. (1997). What is emotional intelligence? In P. Salovey & D. J. Sluyter (Ed.), *Emotional Development and Emotional Intelligence: Educational implications* (3-34). New York: Harper Collins.

- Özbek, T. (2022). *Bireylerin algılanan helikopter ebeveyn tutumları ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Özel, E., ve Zelyurt, H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 16(36), 9–30. <https://doi.org/10.21560/spcd.60151>
- Park, N. & Peterson, C. (2006). Moral competence and character strengths among adolescents: The development and validation of the values in action inventory of strengths for youth. *Journal of Adolescence*, 29(6), 891 – 909. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2006.04.011>
- Sa, B., Ojeh, N., Majumder, M. A. A., Nunes, P., Williams, S., Rao, S. R. & Youssef, F. F. (2019). The relationship between self-esteem, emotional intelligence, and empathy among students from six health professional programs. *Teaching and Learning in Medicine*, 31(5), 536-543.
- Santrock, J. W. (2014). *Ergenlik*. (Siyez, D. M, Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Santrock, J. W. (2015). *Yaşam boyu gelişim*. (Yüksel, G., Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Schilling, D. (2009). *Duygusal zekâ becerileri eğitimi uygulamaya yönelik pratik bir model ve 50 aktivite*. İstanbul: Maya Akademi.
- Smith, P. K. (2017). *Ergenlik* (Ç. Öztekin, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Snyder, C. R. (1994). The psychology of hope: You can get there from here. *The Free Press*. <https://doi.org/10.32597/jams/vol2/iss1/9/>
- Snyder, C. R. (2000). Hypothesis: There is hope. C. R. Snyder (Ed.), *Handbook of hope: Theory, measures, and applications* (s. 3-21). San Diego, CA: Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978.012.654050-5/50003-8>
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), 249-275.
- Snyder, C. R. (2005). Measuring hope in children. in K. A. Moore & L. H. Lippman (Ed.), *What do children need to flourish? Conceptualizing and measuring indicators of positive development* (s. 61-73). New York, NY: Springer.
- Şahin Kızılkaya, A. N. (2024). *Ergenlerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumları ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir Ali Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics* (7th ed.). Pearson.
- Tarhan, S. (2023). Sınıfta adalet algısı ile sürekli umut düzeyi arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 99 – 23.
- Taşkırmaz, M. (2020). *Duygusal zekâ, yaşam doyumu ve yılmazlık arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Türk, Ö. (2008). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ve mesleki doyumlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Türkel, Z. ve Dilmaç, B. (2019). Ergenlerde sosyal medya kullanımı, yalnızlık ve yaşam doyumu arasındaki yordayıcı ilişkiler. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 57-70.
- Yavuzer, H. (2017). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, H. (2019). İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) geliştirme çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi* 3(1), 3-30. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.196.720.1931114>

An Examination of the Relationship Between Perceived Helicopter Parenting, Emotional Intelligence and Hope Levels in Students Preparing for the University Entrance Exam

Şevval Bengisu ÇOLAK*
Lütfü ÇAKIR**

Introduction

This study, conducted with high school students, aims to examine the relationship between perceived helicopter parenting attitudes, emotional intelligence, and hope levels among students preparing for the university entrance examination. The research investigates the associations among perceived helicopter parenting attitudes, emotional intelligence, and hope levels in relation to various demographic variables, including age, gender, grade level, field of study, parental marital status, mother's age, mother's educational level, mother's employment status, father's age, father's educational level, father's employment status, household income, and number of siblings.

Methods

Research Model

In this study, a correlational survey model was employed to examine the relationships between high school students perceived helicopter parenting attitudes, emotional intelligence, hope levels, and various demographic variables.

Study Group

The population of the study consisted of high school students in the Pendik district of Istanbul. The sample comprised students enrolled in a high school located in Pendik, Istanbul, during the 2024–2025 academic year. A total of 614 high school students participated in the study, including 375 females and 239 males.

* Specialist, Istanbul Ticaret University, Graduate Education Institute, Family Counseling and Education, bengicolak.1@gmail.com, ORCID: 0009-0003-1627-6490

** Asst. Prof. Dr., Istanbul Ticaret University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Educational Sciences, lcakir@ticaret.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3805-5168

Data Collection Tools

A Personal Information Form was developed to determine the demographic characteristics of the participants. In order to measure perceived helicopter parenting attitudes, the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale, whose validity and reliability have been established, was used. Emotional intelligence levels were assessed using the Emotional Intelligence Scale. Hope levels were measured using the Values in Action Inventory of Strengths for Youth (VIA Youth – Hope Subscale).

Data Analysis

The data were analyzed using SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) version 25.0. Skewness and kurtosis coefficients were examined to assess normality. Descriptive statistics, independent samples t-test, one-way ANOVA, and Pearson correlation analysis were conducted within the scope of the study.

Findings

The findings of the study indicate that individuals perceived helicopter parenting attitudes differ significantly according to age. Perceived helicopter parenting attitudes also show significant differences based on gender and grade level. Furthermore, father-related responses on the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale differ significantly according to parents' marital status.

Emotional intelligence levels demonstrate significant differences with respect to gender, grade level, mother's age, and father's age. In addition, individuals' hope levels differ significantly according to grade level.

Regarding the relationships among the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale, the Emotional Intelligence Scale, and the Hope Scale, a moderate, positive, and statistically significant correlation was found between the responses given for mothers and fathers on the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale.

Discussions, Conclusions, and Recommendations

Regarding the relationships among the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale, the Emotional Intelligence Scale, and the Hope Scale, a moderate, positive, and statistically significant correlation was found between the responses given for mothers and fathers on the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale. This finding indicates that maternal and paternal attitudes significantly predict one another.

A low, positive, and statistically significant correlation was identified between maternal responses on the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale and the Emotional Intelligence Scale. This suggests that as perceived helicopter parenting attitudes from mothers' increase, emotional intelligence levels show a slight increase. Similarly, a low, positive, and statistically significant correlation was found between paternal responses on the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale and the Emotional Intelligence Scale, indicating that higher levels of perceived helicopter parenting attitudes from fathers are associated with a slight increase in emotional intelligence.

A moderate, positive, and statistically significant correlation was found between the Emotional Intelligence Scale and the Hope Scale, suggesting that as emotional intelligence increases, hope levels also increase. However, no statistically significant relationship was found between the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale and the Hope Scale, indicating that there is no significant correlation between perceived helicopter parenting attitudes and hope.

Recommendations

1. Helicopter parenting awareness programs: Schools may organize seminars and workshops for parents to raise awareness about the effects of overly protective and intrusive parenting attitudes on adolescents' development.
2. Online educational modules: Digital parent education programs may be developed to increase awareness of helicopter parenting among parents of adolescents and to inform them about its potential negative consequences.
3. Social and emotional learning programs: Guidance sessions may include activities aimed at fostering emotional awareness and emotional intelligence.